

KOMENTÁŘ

24. 2. 2023

Životní podmínky domácností Pardubického kraje 2022

Příjmy domácností v kraji (zjišťovány za rok 2021) výrazně meziročně vzrostly (větší měrou než v celé ČR), přesto se zároveň zvýšil i podíl domácností vycházejících dle subjektivního pohledu s příjmy s velkými obtížemi (byl zároveň nejvyšší v mezikrajském srovnání). Podíl nákladů na bydlení domácností na čistých měsíčních peněžních příjmech byl s hodnotou 13 % nejnižší mezi kraji; 30 % domácností kraje (nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání) však považuje tyto náklady za velkou zátěž.

Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2022“ činily v roce 2021 průměrné roční **hrubé peněžní příjmy** na jednoho člena domácnosti v Pardubickém kraji 270 176 Kč, což je přibližně o desetinu více než v předchozím roce. Na hrubých příjmech v kraji se 65,4 % podílely příjmy ze závislé pracovní činnosti (nadále nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání), 21,9 % sociální příjmy (třetí nejnižší podíl mezi kraji) a 10,7 % pak tvořily příjmy z podnikání (čtvrté nejnižší zastoupení mezi kraji).

Příjmy domácností v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu (Kč)¹⁾	153 957	165 350	179 371	192 940	206 087	235 120
meziroční změna (%)	3,4	7,4	8,5	7,6	6,8	14,1
Podíl domácností podle měsíčního čistého peněžního příjmu na osobu ¹⁾ (%)						
do 10 000 Kč	20,0	12,6	14,3	8,3	8,5	6,1
10 001–15 000 Kč	47,6	55,1	43,0	43,0	32,1	25,4
15 001–30 000 Kč	30,6	30,2	39,7	41,6	50,4	55,2
30 001 Kč a více	1,7	2,2	3,1	7,3	9,1	13,2
Domácnost vycházela s příjmem dle subjektivního názoru (%)						
s velkými obtížemi	9,5	7,1	8,2	5,6	5,4	7,5
s obtížemi	11,6	14,8	11,2	14,4	16,6	15,2
s menšími obtížemi	31,8	25,3	26,8	29,6	23,8	28,8
docela snadno	36,9	37,9	37,0	34,6	42,3	35,9
snadno	9,3	12,9	14,4	11,8	10,4	10,6
velmi snadno	0,9	1,9	2,3	4,0	1,6	2,0

¹⁾ příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Po odečtení zdravotního, sociálního pojištění a daně z příjmů zjišťujeme v kraji průměrné **čisté roční peněžní příjmy** na osobu 235 120 Kč (hodnota v první polovině žebříčku krajů). Přičteme-li pak k čistým peněžním příjmům navíc **příjmy naturální** (např. požitky poskytované zaměstnavateli v podobě příspěvků na stravování, jazykové kurzy, sportovní vyžití, dovolenou apod. či hodnoty produktů z vlastního hospodářství, darů atd.), činily v kraji **celkové čisté příjmy** v přepočtu na jednoho člena domácnosti 244 381 Kč ročně (zjišťováno za rok 2021).

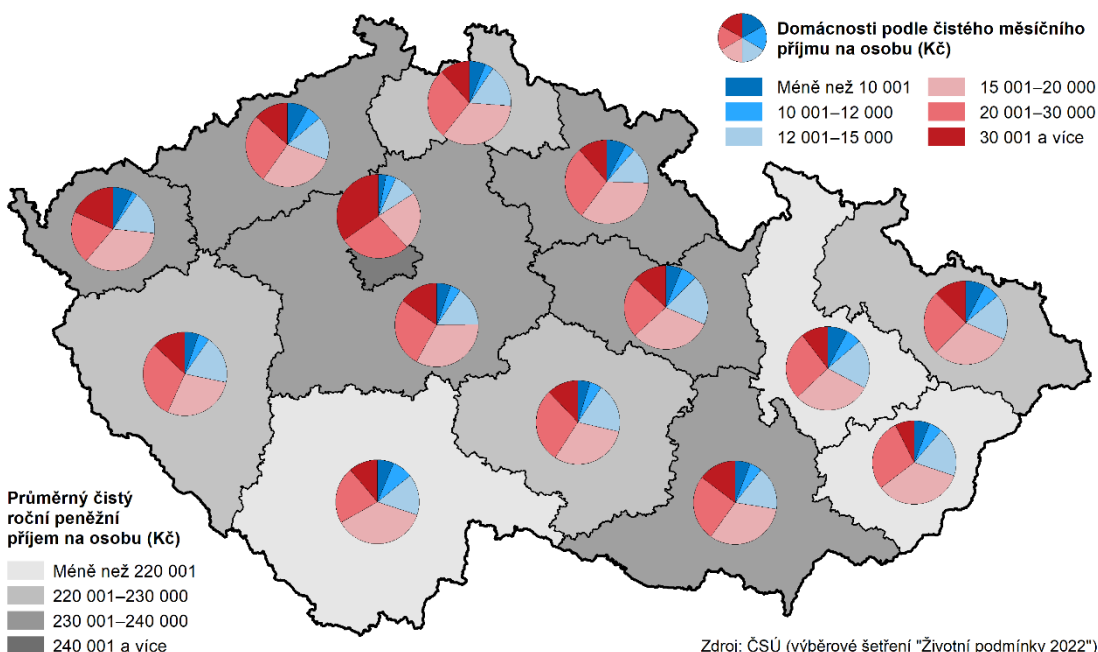
Proti průměrným čistým příjmům v ČR (peněžním vč. naturálních) byly roční příjmy v kraji o 5,3 tis. Kč nižší; v relativním vyjádření příjmy v kraji za republikovou hodnotou zaostávaly

KOMENTÁŘ

o 2,1 %. Příjmy v kraji se k republikovému průměru neustále přibližují (v předchozím roce byly nižší o 6,0 %, před pěti lety dokonce o 10,6 %). Nejvyšší čisté příjmy na osobu nadále zjišťujeme v Hl. městě Praze (o 89,4 tis. Kč ročně více než v Pardubickém kraji), nejnižší byly v roce 2021 v kraji Jihočeském (o 19,6 tis. Kč méně než v Pardubickém kraji).

Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se **čisté roční peněžní příjmy** na člena domácnosti v kraji zvýšily o 29,0 tis. Kč, tj. nominálně o 14,1 % (znatelně rychlejším tempem než v předchozích letech), při republikovém navýšení o 9,6 %. Čisté peněžní příjmy v roce 2021 nejrychleji rostly domácnostem zaměstnanců – především díky nižšímu zdanění jejich pracovních příjmů v důsledku zrušení tzv. superhrubé mzdy. Zvýšily se též sociální příjmy ve vazbě na valorizaci důchodů či navýšení základních výměr příspěvků na děti. Po zohlednění růstu cen v ČR v roce 2021 (o 3,8 %) vzrostly příjmy v kraji reálně o 9,9 % a v celé ČR o 5,6 %.

Příjmy domácností v krajích v roce 2021

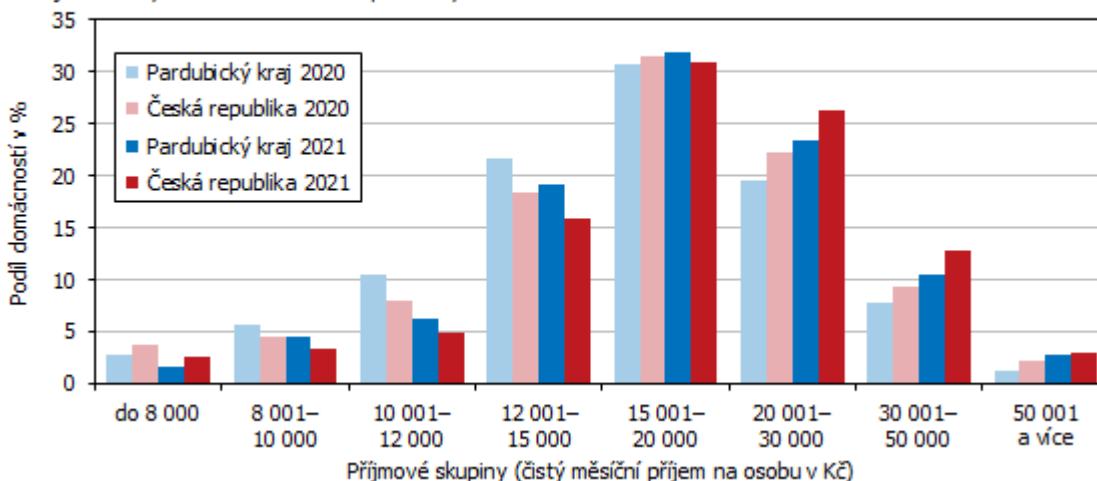

Oproti republikové **příjmové struktuře** se Pardubický kraj vyznačuje nadprůměrným zastoupením domácností v pásmech s nižšími čistými příjmy (tj. do 20 tis. Kč měsíčně na osobu), přičemž podíly domácností s příjmy nad 20 tis. Kč měsíčně na osobu ve všech sledovaných kategoriích za republikovým průměrem zaostávají (viz též následující graf). Zastoupení domácností s měsíčním příjmem na osobu v pásmu **do 10 tis. Kč** v kraji se v roce 2021 meziročně snížilo o 2,4 procentního bodu, o 6,7 p. b. klesl také podíl domácností s příjmem na osobu **od 10 do 15 tis. Kč**. Na druhé straně vzrostl podíl domácností v příjmovém pásmu **od 15 do 30 tis. Kč** měsíčně na osobu (o 4,8 procentního bodu) i **nad 30 tis. Kč** na osobu (o 4,1 p. b.). Nejvíce domácností v kraji (31,8 %) nadále pobírá příjmy v rozmezí 15 až 20 tis. Kč měsíčně na osobu.

KOMENTÁŘ

Domácnosti podle příjmových skupin v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

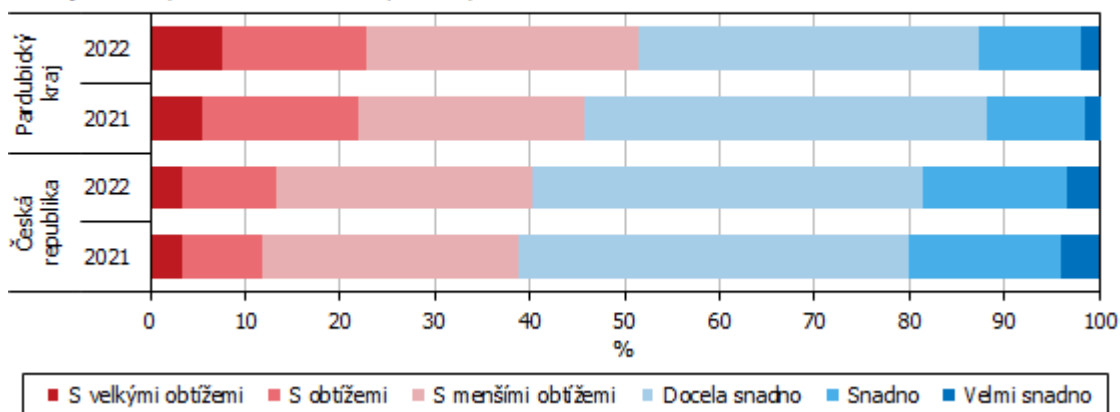

Nárůst příjmů domácností v roce 2021 příliš nekorresponduje s vývojem **subjektivního vnímání příjmové situace**. Podle výsledků šetření z počátku roku 2022 se podíl domácností v kraji vycházejících s příjmy s obtížemi (od menších až po velké) meziročně zvýšil téměř o 6 procentních bodů při zřetelném poklesu podílu zejména v kategorii domácností, které s příjmy vycházejí docela snadno.

Každá třináctá domácnost v kraji (7,5 %) vycházela podle výsledku šetření z počátku roku 2022 s příjmem s velkými obtížemi, což je (stejně jako v předchozím roce) nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání, a každá sedmá domácnost (15,2 %) s obtížemi (jde rovněž o nejvyšší podíl mezi kraji). Pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání mají naopak domácnosti, které se svými příjmy dle **subjektivního názoru** vycházejí velmi snadno (2,0 %) a třetí nejnižší zastoupení mezi kraji mají domácnosti vycházející s příjmy snadno (10,6 %).

Jak domácnosti vycházely s příjmy v Pardubickém kraji a ČR (subjektivní hodnocení)

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

KOMENTÁŘ

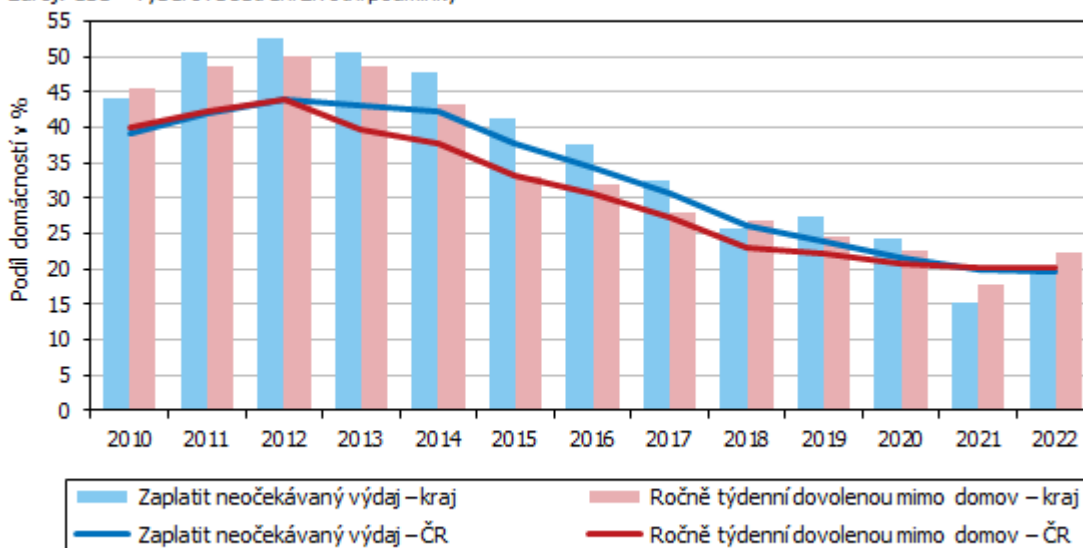
Přibližně 19 % domácností v kraji (při jen nepatrně vyšším podílu v celé ČR) si nemohlo podle výsledků posledního šetření dovolit zaplatit **neočekávaný výdaj ve výši 13,6 tis. Kč. Týdenní dovolenou mimo domov** (vč. pobytu na chatě, chalupě či u přátel, příbuzných) si v kraji v roce 2022 nemohlo dovolit 22 % domácností (20 % v celé ČR).

Meziročně se podíl domácností bez možnosti zaplatit neočekávaný výdaj v kraji zvýšil o 4,2 procentního bodu a zastoupení domácností bez možnosti dovolit si ročně týdenní dovolenou mimo domov vzrostlo o 4,5 p. b. (v celé ČR byla přítom v hodnotách obou ukazatelů zaznamenána po letech poklesu stagnace – viz následující graf).

Dostatečně vytápět byt si v kraji nemohlo dovolit 1,4 % domácností (druhý nejnižší podíl mezi kraji) a 1,5 % domácností si nemohlo z finančních důvodů dovolit **jíst obden maso** (nejnižší podíl v mezikrajském srovnání). V obou případech došlo v kraji k meziročnímu poklesu těchto podílů při jen nepatrném celorepublikovém navýšení.

Subjektivní názor domácností v Pardubickém kraji a ČR, co si nemohly dovolit

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

Pozn.: Výše neočekávaného výdaje se liší v každém roce šetření (např. 8,5 tis. Kč činila v roce 2010; 9,7 tis. Kč v roce 2015 a 13,6 tis. Kč v roce 2022).

Podle výsledků šetření za rok 2022 žilo v kraji v rodinných domech 56,6 % domácností, což byl v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší podíl za Krajem Vysočina a Zlínským krajem. Struktura domovního fondu v kraji z hlediska **druhu domu** se odráží v podprůměrném zastoupení domácností využívajících dálkové topení (blokovou kotelnu), resp. v častějším využívání vlastního ústředního topení (na plyn i tuhá paliva).

KOMENTÁŘ

Náklady na bydlení domácností v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

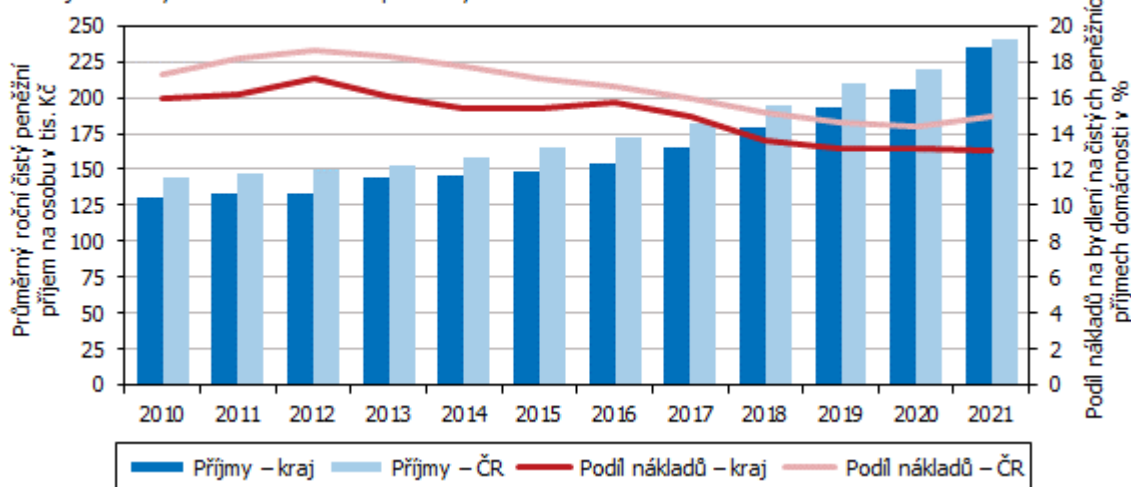
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Náklady na bydlení celkem (Kč za měsíc na domácnost)¹⁾	4 910	5 004	5 111	5 117	5 461	6 032
nájemné, úhrada za užívání bytu	948	904	882	978	1 061	1 022
elektrina	1 453	1 475	1 583	1 518	1 641	1 958
plyn z dálkového zdroje	775	895	1 000	996	1 068	1 193
teplo a teplá voda	546	427	383	352	392	492
vodné a stočné	463	528	515	539	544	555
tuhá a tekutá paliva	345	394	343	342	326	318
ostatní služby	380	381	407	392	429	494
v % z čistých peněžních příjmů domácnosti	15,7	14,9	13,6	13,2	13,2	13,0
Náklady na bydlení jsou pro domácnost dle subjektivního názoru člena domácnosti (%)						
velkou zátěží	20,1	25,6	25,3	27,8	28,3	30,3
určitou zátěží	69,4	65,8	64,1	61,6	61,8	62,5
vůbec nejsou zátěží	10,4	8,5	10,6	10,6	9,8	7,2

¹⁾ pravidelné měsíční platby se zjišťují většinou podle zálohy za měsíc březen v roce šetření, výdaje na odvoz odpadků, paliva, běžnou údržbu, pojištění domu/bytu a ostatní nepravidelné náklady se zjišťují za předchozí rok

Náklady na bydlení domácností v Pardubickém kraji patří dlouhodobě podle výsledků šetření k nejnižším mezi kraji. Projevuje se zde mimo jiné i výše zmíněné nadprůměrné zastoupení domácností žijících v rodinných (tedy nejčastěji vlastních) domech. Měsíční náklady na bydlení dosáhly podle zjišťování v roce 2022 v Pardubickém kraji 6 032 Kč na domácnost, což představuje 88,4 % republikového průměru a současně čtvrté nejnižší měsíční náklady mezi kraji ČR za Krajem Vysočina, Jihočeským a Zlínským krajem. Oproti předchozímu roku, kdy kraji patřila pátá nejnižší příčka, se měsíční náklady na bydlení v kraji i celé ČR zvýšily o 10,4 %.

Příjmy domácností a náklady na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

KOMENTÁŘ

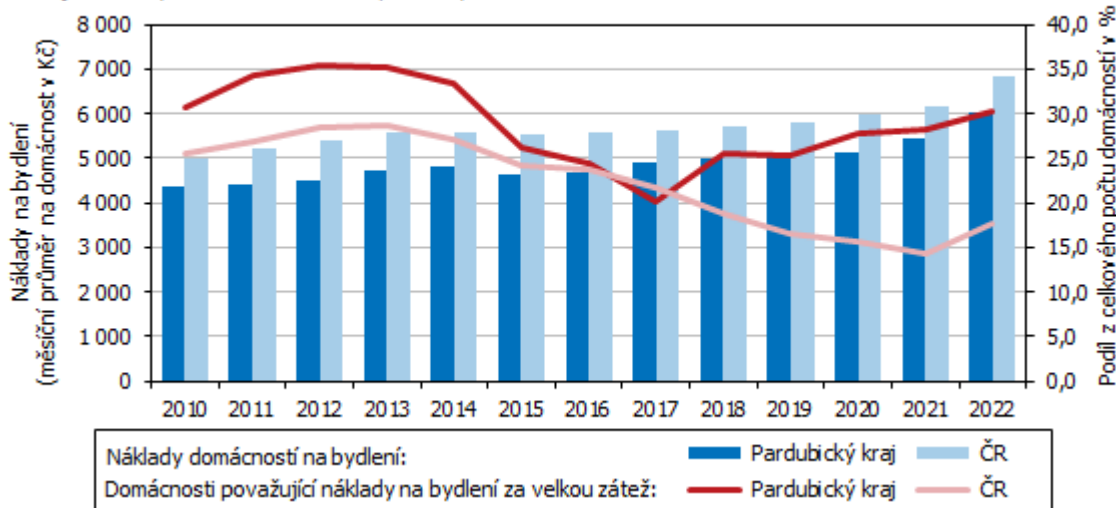
V průměru vynaložily domácnosti v Pardubickém kraji na bydlení 13,0 % ze svých čistých měsíčních peněžních příjmů (v ČR 14,9 %), což byl nejnižší podíl v mezikrajském srovnání (v předchozím roce přitom kraji patřila čtvrtá nejnižší příčka). Největší zastoupení měly náklady na bydlení na příjmech v Hlavním městě Praze (17,0 %). Předchozí zřetelný pokles **podílu nákladů na bydlení na příjmech** se přitom na krajské i celorepublikové úrovni zastavil a přešel ve stagnaci, resp. v celé ČR se již při posledním šetření projevil meziroční nárůst.

V **procentní struktuře nákladů** na bydlení v kraji představují nejvyšší hodnotu výdaje za elektřinu (32,5 %), následuje (s téměř pětinnovým podílem) plyn z dálkového zdroje a nájemné za užívání bytu. Oproti republikové struktuře zjišťujeme v kraji nadprůměrný podíl nákladů na plyn, elektřinu i tuhá a tekutá paliva; zastoupení nájemného je v kraji vzhledem k nižšímu podílu nájemních bytů podprůměrné. Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se ve struktuře nákladů na bydlení v kraji zvýšilo zastoupení výdajů na elektřinu, plyn, teplo a teplou vodu při poklesu podílu výdajů na nájemné, vodné se stočným i tuhá a tekutá paliva.

V **absolutním vyjádření** jsou průměrné měsíční náklady domácností v Pardubickém kraji oproti republikovým hodnotám nižší především v případě nájemného (o 642 Kč) a tepla a teplé vody (o 177 Kč). Nad průměrem ČR jsou pak zejména náklady na plyn z dálkového zdroje (o 168 Kč).

Náklady domácností na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ – výběrové šetření Životní podmínky

Zatímco v celé ČR se podíl domácností považujících náklady na bydlení za velkou zátěž po roce 2013 neustále snižoval a k nárůstu došlo až v posledním sledovaném roce, v Pardubickém kraji se trvalý růst projevoval již od roku 2018. **Subjektivně** jsou náklady na bydlení velkou zátěží pro 30,3 % domácností v kraji (o 2 procentní body více než při předchozím šetření). V mezikrajském srovnání jde, stejně jako v předchozích třech letech, o nejvyšší hodnotu (s odstupem následuje Ústecký kraj). Na druhé straně subjektivně nejsou náklady na bydlení vůbec zátěží v největší míře pro obyvatele Prahy (17,7 % domácností) a Kraje Vysočina (16,0 %); Pardubickému kraji patří (se 7,2 %) dvanáctá příčka.

KOMENTÁŘ

Z hlediska **problémů spojených s bydlením** byl v Pardubickém kraji v roce 2022 zaznamenán (stejně jako v celé ČR) meziroční pokles podílu domácností stěžujících si na hluk z domu, resp. ulice, vandalství či kriminalitu v okolí i znečištěné okolní prostředí. V mezikrajském srovnání zůstávají tyto podíly v kraji jedny z nejnižších.

O šetření Životní podmínky (EU-SILC)

Český statistický úřad provedl v roce 2022 již osmnácté výběrové šetření o příjmech a životních podmínkách domácností pod názvem „**Životní podmínky**“ (ŽP). Zjišťování v ČR probíhá jako národní modul šetření EU-SILC, které je povinné v členských státech Evropské unie. Jeho výsledky se využívají k hodnocení sociální situace obyvatel v jednotlivých státech. Účelem šetření je získat reprezentativní údaje o příjmovém rozdělení jednotlivých typů domácností, údaje o způsobu, kvalitě a finanční náročnosti bydlení, vybavení domácností předměty dlouhodobého využívání, a o pracovních, hmotných a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnostech.

Většina údajů se zjišťovala podle aktuálního stavu v době dotazování, tj. na jaře 2022, pouze ekonomická aktivita či údaje o peněžních a naturálních příjmech byly zjišťovány za rok 2021. Náklady na bydlení vyjadřovaly výši těchto nákladů v době šetření. Pravidelné měsíční platby se zapisovaly většinou podle zálohy za měsíc březen 2022. Výdaje na odvoz odpadků, paliva, běžnou údržbu, pojištění domu/bytu a ostatní nepravidelné náklady se uváděly za celý rok 2021.

Šetření se provádí každoročně ve všech krajích ČR v domácnostech žijících v **náhodně vybraném souboru** bytů, které jsou opakovaně navštěvovány 4 roky po sobě, přičemž každoročně se část z nich obměňuje. Při šetření v roce 2022 navštívili pověřeni tazatelé v ČR 6 702 bytů vyšetřených v předchozím roce, dále 95 bytů, do kterých se od předchozího roku přestěhovaly některé dříve šetřené osoby, a 4 750 nově náhodně vybraných bytů. V Pardubickém kraji tazatelé navštívili v úhrnu 547 bytů.

Při interpretaci a analýze výsledků šetření „Životní podmínky 2022“ je třeba brát v úvahu, že vznikly zpracováním dat získaných výběrovým šetřením. Všechny publikované údaje vznikají dopočtem na celou populaci, a tudíž jsou zatíženy určitou statistickou chybou. Např. u uvedených 235 120 Kč čistých peněžních příjmů na osobu v Pardubickém kraji je 95% interval spolehlivosti 220 459–249 781 Kč. V tomto intervalu tedy s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadované charakteristiky.

Bližší metodický popis ukazatelů, způsob dopočtu a přesnost výsledků šetření „Životní podmínky 2022“ včetně podrobných dat za ČR i kraje jsou k dispozici v **publikaci**:

[Příjmy a životní podmínky domácností – 2022](#)

(krajská data viz Tab. 14.1 a 14.2)

Další tematické odkazy:

[Tisková zpráva a prezentace – ústřední stránky ČSÚ](#)

[Výběrové šetření příjmů a životních podmínek domácností \(SILC\)](#)

[Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností – ústřední stránky ČSÚ](#)

[Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností – stránky KS ČSÚ v Pardubicích](#)

Kontakt:

Ing. Hedvika Fialová

Oddělení informačních služeb KS ČSÚ v Pardubicích

Tel.: 466 743 418, 737 857 459

E-mail: hedvika.fialova@czso.cz